

CINECLUB

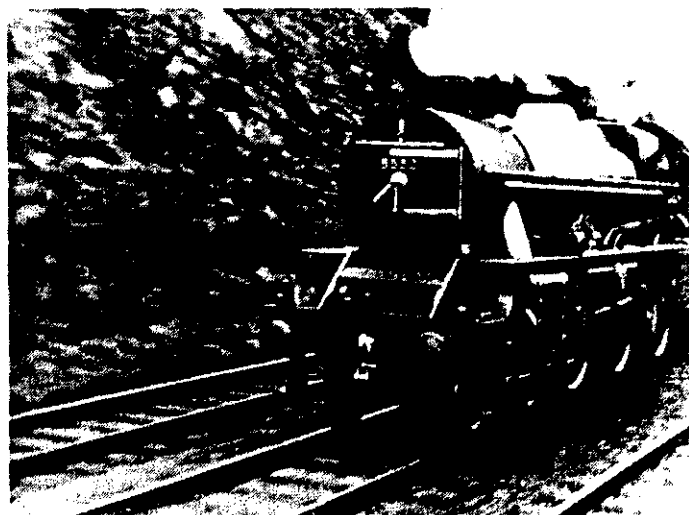
17 MRT '92

NIGHT MAIL

H.WATT - B.WRIGHT

1936 - 23 min.

Scénario John Grierson, Basil Wright, Harry Watt
 Image Jonah Jones et Chick Fowle
 Montage Basil Wright et R.Q. McNaughton
 Musique Benjamin Britten
 Son A.E. Pawley avec la supervision de Alberto Cavalcanti
 Production John Grierson/G.P.O. Film Unit

Een lange tocht door de nacht, in een trein die in de duisternis verdwijnt. Night Mail is een documentaire over de nachtpost en over de mensen die er werken. Postzakken worden in volle vaart opgevangen en worden in de trein gesorteerd. Zonder twijfel een nieuwe vorm van documentaire en een van de belangrijkste werken van de G.P.O. Film Unit. Cavalcanti voerde de supervisie over het geluid in deze kortfilm alhoewel hij in de meeste filmografieën aan hem toegewezen wordt. Beroemd geworden is de slotscène : de exprestrein van Euston naar Glasgow duikt op uit de nevels van de dageraad langs heuvels en valleien.

DEAD OF NIGHT

1945 - 102 min.

A.Cavalcanti - C.Crichton - B.Dearden - R.Hamer

Scenario: John Baines, Angus MacPhail (naar novellen van H. G. Wells, E. F. Benson, John Baines, Angus MacPhail)
 Fotografie: Stan Pavey, Douglas Slocombe
 Muziek: Georges Auric

Vertolking: Mervyn Johns (M. Craig), Anthony Baird (Granger), Sally Ann Howes (Sally), Googie White (Joan Cortland), Ralph Michael (Pierre), Nanton Wayne (Larry), Basil Radford (George), Michael Redgrave (Maxwell Frère), Hartley Power (Sylvester Kee), Frederic Walk (de psychiater)

Productie: Ealing studios

In het holst van de nacht

Scenario:

Architect Craig komt voor de eerste keer in een klein buitenverblijf en ontmoet daar vijf genodigden (en een psychiater). Hij meent in hen de personages te herkennen van een droom die vaak zijn nachtrust verstoort. Elk van de vijf gasten vertelt hem een fantastisch avontuur.

- Het verhaal van Granger: het verhaal van het voorgevoel van een racepiloot die weigert in een bus te stappen, omdat de bestuurder lijkt op de koetsier van een lijkwagen die hij in een droom gezien heeft. Op die manier ontsnapt de piloot aan een dodelijk ongeval.

- Het verhaal van Sally: een meisje ontmoet op een gemaskerd Kerstbal een jongetje dat in een vorige eeuw in hetzelfde huis vermoord werd.

- Het verhaal van Joan: een echtpaar koopt een betoverde spiegel en ziet daarin een kamer uit het verleden waarin een moord gepleegd werd. De echtgenoot vereenzelvigd zich langzamerhand met de moordenaar en probeert, onder de invloed van de betovering, zijn vrouw te doden.

- Het verhaal van Larry en George: een intermezzo vol ironische humor over een golfspeler die door de valsspelerij van zijn partner tot zelfmoord gedreven wordt, en die de huwelijksnacht van zijn rivaal in de sport en de liefde komt verstoren.

- Het verhaal van de buikspreker: de pop van de buikspreker ontsnapt aan de controle van zijn meester en belichaamt stilaan diens verdronken onderbewustzijn. Uiteindelijk wordt de buikspreker de marionet van zijn eigen pop die hem tot misdaad en waanzin drijft.

Na de vijf verhalen wordt Craig het slachtoffer van een hallucinatie waarin elementen van de vijf vertellingen voorkomen en die uitloopt op paniek en dood. Het gerinkel van de telefoon wekt Craig bij hem thuis, want het was allemaal slechts een nachtmerrie. Een stem nodigt hem uit voor een weekeinde op het platteland. De film eindigt met de aankomst van Craig in het buitenverblijf uit zijn droom.

Bespreking:

De beste films die vóór 1939 in Engeland geproduceerd worden (naast een vaak kleurloze commerciële productie) behoren tot de school van Grierson. Deze regisseur van documentaires vernieuwde het genre volledig door zijn grote waarheid, zijn poëzie en zijn plastische vondsten. Hij verzamelde een vijftiental medewerkers om zich heen, onder meer Flaherty, Humphrey Jennings, Basil Wright en Cavalcanti. De Braziliaan Cavalcanti was in Frankrijk al beroemd als decorontwerper van L'Herbier en als regisseur van *Rien que les heures* (1926) en *En rade* (1927). Op het einde van de oorlog begon hij opnieuw fiktiefilms te maken en kreeg hij de supervisie van *Dead of night*. Van deze film nam hij bovendien twee verhalen voor zijn rekening, dat van Sally en dat van de schizofrene buikspreker. Maar volgens Lefèvre en Lacourbe (*30 Ans de cinéma britannique*) was Cavalcanti voortdurend op de set aanwezig, wat de voor een sketchfilm uitzonderlijke eenheid van het geheel en de perfecte samenhang van de sekvensen verklaart. De drie andere auteurs van de film werkten in feite onder zijn bevel.

Vlak na de oorlog plaatsten een reeks jonge regisseurs zich op de voorgrond. Velen onder hen hadden een documentaire vorming gekregen. Onder de impuls van dynamische producers (Alexander Korda, Arthur Rank, of de veteraan Michael Balcon), schonken zij de Engelse film een typisch Britse originaliteit: films met een zwarte humor (*Kind hearts and coronets*, 1949 - *The lady killers*, 1955), komedies gebaseerd op grappige postulaten (*Passport to Pimlico*, 1949 - *The man in the white suit*, 1951), psychologische drama's (*Brief encounter*, 1945 - *The browning version*, 1951). Stuk voor stuk bezitten ze een herkenbare stijl, vol menselijkheid, terughoudendheid in de gevoelens en satirische of spottende humor.

Naast de hogergenoemde genres, en twaalf jaar voordat de firma Hammer dankzij Terence Fisher terug aanknoopt bij de bloederige horrorfilm, beperkten de Engelse studio's zich tussen 45 en 55 tot de terreur van een goede smaak, met enige humor gekruid en met geweld dat meer gesuggereerd wordt dan aanwezig is. Voorbeelden hiervan zijn: *Blithe spirit* (David Lean), *A matter of life and death* (Powell en Pressburger) en *Corridor of mirrors* (Terence Young), allen gedraaid tussen 1945 en 1947.

In *Dead of night* hebben de vijf sketches vóór alles de bedoeling te verrassen en te verontrusten, door het alledaagse realisme op het ongewone en onverklaarbare te doen uitmonden. Elke episode schetst bondig de elementen van zijn verhaal en culmineert in een verrassend slot. De terugkeer naar het grauwe buitenverblijf is slechts een voorlopig rustpunt vooraleer andere mysteries aan de beurt komen. De duizeling wordt sterker en het onbehagen sluip onopgemerkt binnen tussen twee kopjes tee door. De positivistische verklaringen van de psychiater worden belachelijk gemaakt en het onwaarschijnlijke verankert zich in de alledaagse werkelijkheid. De samenvattende nachtmerrie van Craig wordt een laatste valstrik voor de Cartesianse kijker. Het ontwaken van de slaper stelt hem slechts gerust om hem nog meer uit z'n evenwicht te brengen door de cyclische terugkeer van de beginbeelden... beelden vol dubbelzinnigheid die elke kronologie ontkennen.